

Miljövårdsenheten

Torbjörn Rynéus

Tel 023-810 55

Fax 023-811 18

E-post torbjorn.ryneus@w.lst.se

BESLUT

2005-05-11

511-18430-03

Enligt sändlista

Bengtarkilens naturreservat i Orsa kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § i miljöbalken att bilda Bengtarkilens naturreservat i Orsa kommun för ett område med naturskog och våtmarker på ca 134 ha enligt bilagd beslutskarta.

Länsstyrelsen fastställer också den bilagda skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel med Länsstyrelsen i Dalarna som naturvårdsförvaltare.

Skälen för beslutet

Beskrivning av området

Den så kallade Bengtarkilen ligger runt 300 metersnivån i den nordöstra delen av Orsa kommun i det flackare, sjörika stråket mellan Ore älv och Orsas riktiga höjdlägen. Skogen är en äkta gammelskog eller naturskog med både flerskiktade tallskogar och partier med gammal granskog. Totalt fördelar sig trädslagen lika mellan gran och tall med ett blygsamt lövinslag på ca 1%. Likväl är det tallen som dominerar intrycken mycket beroende på det stora inslaget av gammeltallar. I östra delen ligger det åtskilliga vindfällena från novemberstormen 2001. Delar av Ivarstjärnarna, Skomakartjärn, Ivarsån och några öppna myrar ingår också i reservatet.

Värden för biologisk mångfald

Hela området med sina ovanligt virkesrika gammelskogar, myrar och tjärnar bildar en enda stor sammanhängande värdekärna. Här ingår också biologiskt rika skogspartier med speciella karaktärer t ex sumpskogarna längs Ivarsån och ett bördigt granstråk med lövinslag i en sänka väster om vägen. Den samlade mängden död ved är stor i reservatet. Trots frånvaron av artinventeringar har många arter med höga krav på naturmiljön påträffats här både bland svampar, mossor, lavar, fåglar och kärlväxter, t ex gränsticka, rosenticka, kötticka, violmussling, rynkskinn, aspfjädermossa, purpurmylia, vedtrappmossa, dvärgbägarlav, lunglav, skrovellav, korallblylav, varglav, tretåig hackspett, duvhök, tjäder, lavskrika, tvåblad, knärot, dvärglumner och björnbrodd.

Värden för friluftsliv

Den som vill uppleva en gammelskog har goda möjligheter i Bengtarkilens naturreservat där också tjärnarna, myrarna och Ivarsån bidrar till att göra området

mer varierat och attraktivt. Även om reservatet ligger långt från de stora vägarna är det lätt att nå via den skogsbilväg som följer Ajtomäkis bergsfot genom reservatet.

Internationell klassning

Bengtarkilens naturreservat ingår inte i Natura 2000, som är EU:s nätverk av skyddad natur.

Reservatet innehåller främst habitatet västlig taiga med undergrupperna naturlig gammal granskog och naturlig gammal tallskog. Regelbundna fåglar enligt fågeldirektivet är järpe, pärluggla, slaguggla, spillkråka, tjäder och tretåig hackspett. Av arterna i habitatdirektivet är stensimpa konstaterad i Ivarsån i reservatet.

Övrig klassning

Området är känt sedan länge för sina naturvärden och ingår bl a i landets första urskogsinventering som publicerades 1982, i Länsstyrelsens Naturvårdsprogram för länet, i Dalarnas urskogar och i rapporten De mest värdefulla och skyddsvärda naturskogarna i Mora och Orsa.

Skyddsform

Utan att bilda naturreservat är det framför allt skogsbruk och olika hydrologiska ingrepp som skulle kunna hota Bengtarkilens naturvärden.

Syftet med reservatet

Biologisk mångfald

Bevara hela Bengtarkilen i naturlig utveckling och skydda den från exploatering som har en negativ påverkan av betydelse för den biologiska mångfalden både vad gäller arter, naturtyper och ekologiska samspel. Det betyder bl a att skogsbruk inte kan bedrivas i reservatet och att inga exploateringsingrepp eller hydrologiska förändringar av betydelse kan göras.

Friluftsliv

Bevara och underlätta möjligheterna till besök och naturupplevelser i denna gamla naturskog.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling, där bränning i naturvårdssyfte ska kunna ingå som en naturlig del i en framtida skötsel
- information och anläggande av en vandringsstig genom reservatet

A. Inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. gräva, schakta, dika, dämna, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten

2. avverka skog, utföra skogsvårdande åtgärd, upparbeta eller ta bort döda träd och vindfällen
3. använda/sprida gödsel, aska eller bekämpningsmedel
4. framföra motordrivet fordon i terrängen
5. anlägga mark- eller luftledning, uppföra byggnad, mast eller annan anläggning
6. uppföra jaktorn

Utan tillstånd från Länsstyrelsen är det förbjudet att

7. sprida kalk i vatten eller på land

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för

- området längs vägen vad gäller underhållsarbeten, förbättringar eller breddningar så länge sträckningen inte ändras
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för att tillgodose syftet med reservatet
- punkt A.4 gäller inte för uttransport av älg och andra stora viltarter med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation

B. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slogbodar och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplan
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att

1. skada växande eller döda träd, vindfällen, stubbar eller lågor
2. framföra motordrivet fordon i terrängen

D. Motiv till föreskrifter, övriga undantag mm

A. 1-7

Grundtanken med reservatet är att området ska utvecklas fritt med så liten mänsklig påverkan som möjligt och det är grundmotivet till alla föreskrifterna A.1-7. I begreppet fri utveckling ingår möjligheten att genomföra så kallade naturvårdsbränningar, dvs bränning av skog i naturvårdssyfte.

När det gäller jakt har Länsstyrelsen bedömt att reservatet har så pass begränsad storlek att inskränkningar i jakten orsakar mer skada för jakträttsinnehavarna än nytta för naturvärdena. Så länge jakten i reservatet endast sker i mindre omfattning bör den kunna accepteras.

Punkt A.2-3 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. 1-3 och C. 1-2

Länsstyrelsen har bedömt dessa intrång och ordningsföreskrifter som rimliga mot bakgrund av syftet med reservatet.

Det är t ex inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man t ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s k lågor.

Ärendets handläggning

Olika inventeringar har sedan lång tid tillbaka påvisat områdets höga naturvärden. Det har gjort att markägarna har tillmötesgått samhällets intresse av att skydda området som naturreservat, vilket har underlättat hela reservatsbildandet. Nu har marken köpts in med medel från Naturvårdsverkets anslag för reservatsändamål.

I samband med remissförfarandet under 2005 har endast redaktionella ändringar gjorts.

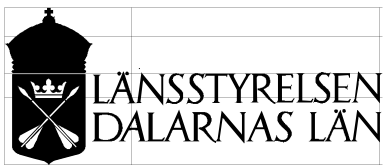
Övrigt

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Dahlberg med Torbjörn Rynéus som föredragande. I handläggningen deltog även Birger Hagland plan- och beredskapsenheten, Gunilla Garbergs rättsenheten, Tommy Nyberg kulturmiljöenheten och Stig-Åke Svenson miljövårdsenheten.

Ingrid Dahlberg

Torbjörn Rynéus

BESLUT

2005-05-11

511-18430-03

Bilagor

Översiktskarta

Beslutskarta

Skötselplan

Registeruppgifter

Överklagningsformulär (till de som får beslutet genom delgivning)

Sändlista borttagen i webversion

Miljövårdsenheten
Torbjörn Rynéus
Tel 023-810 55
Fax 023-811 18
E-post torbjorn.ryneus@w.lst.se

Skötselplan för Bengtarkilens naturreservat i Orsa kommun

Syftet med skyddet och skötseln av reservatet

Biologisk mångfald

Bevara hela Bengtarkilen i naturlig utveckling och skydda den från exploatering som har en negativ påverkan av betydelse för den biologiska mångfalden både vad gäller arter, naturtyper och ekologiska samspel. Det betyder bl a att skogsbruk inte kan bedrivas i reservatet och att inga exploateringsingrepp eller hydrologiska förändringar av betydelse kan göras.

Friluftsliv

Bevara och underlätta möjligheterna till besök och naturupplevelser i denna gamla naturskog.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling, där bränning i naturvårdssyfte ska kunna ingå som en naturlig del i en framtida skötsel
- information och anläggande av en vandringsstig genom reservatet

Administrativa data

Objektnamn	Bengtarkilens naturreservat
Objektnummer	1541
Skyddsform	Naturreservat
Län	Dalarnas län
Kommun	Orsa
Totalareal	134 ha
Barrskog	97 ha
Myrar	29 ha
Sjöar	7 ha
Vägar	1 ha

Prioriterade bevarandevärden

De viktigaste naturvärdena vid Bengtarkilen är knutna till den gamla skogen som är ganska tydligt uppdelad i gammal tallskog, gammal granskog och gammal barrblandskog, den sistnämnda ofta grandominerad med ett viktigt inslag av gamla tallar. Ivarsån med omgivande skogsmarker med stort inslag av sumpskogar är en viktig del av reservatet.

Bengtarkilen med sina gamla naturskogar, tjärnar och myrstråk har också värde som intressant utflyktsmål och strövområde och det bedöms inte medföra några konflikter med övriga naturvärden.

Skötselområden

Skötselområde 1, all skogsmark utom skötselområde 2. Skog med fri utveckling

Beskrivning av området

Naturskogsartad barrskog av skiftande karaktär, ofta med ett stort inslag av gammeltallar.

Gynnsamt tillstånd

Naturskog.

Slitaget från besökare beräknas inte inverka negativt på området.

Skötselåtgärder

Fri utveckling som kommer att förstärka naturskogskaraktären. Bränning är knappast aktuell inom den närmaste 10-årsperioden men skulle det aktualiseras av något skäl bör val av område övervägas noga.

Skötselområde 2, skogsmark lämplig för bränning

Beskrivning av området

Ett litet område som lämpar sig väl om man vill göra en liten bränning.

Skogsdungen är omfluten av myr, ligger nära väg och innehåller barrskog med inslag av gamla tallar och en hel del lövträd. Vill man göra en större bränning är ett alternativ bland flera att låta den här skogsdungen ingå i ett bränningsområde fram mot Ivarsån och helst då inkludera den angränsande delen på Besparingsskogens mark.

Gynnsamt tillstånd

Naturskog alternativt brandfält som liknar dem som kommit upp efter naturlig skogsbrand.

Skötselåtgärder

Fri utveckling alternativt fri utveckling efter bränning

Skötselområde 3, alla myrområden. Våtmarksområden med fri utveckling

Beskrivning av området

Ingen annan information finns om myrarna än att de är tämligen ordinära men ändå oskadade och viktiga i det ekologiska samspelet med omgivande naturskogar och tjärnar. Fläckvis kan man träffa på mer krävande arter som ängsnycklar, snip, björnbrodd, tvåblad, dvärglumner och skavfräken.

Gynnsamt tillstånd

Oskadade våtmarker.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Skötselområde 4, Ivarstjärnarna, Skomakartjärn och Ivarsån. Vattenmiljöer med fri utveckling

Beskrivning av området

Ordinära skogstjärnar där det i Ivarstjärnarna lever bestånd åtminstone av abborre, lake och elritsa. I Ivarsån inom reservatet förekommer stensimpa.

Gynnsamt tillstånd

Ingen ytterligare hydrologisk påverkan. Fortsatt förekomst av stensimpa i Ivarsån.

Skötselåtgärder

Inga

Friluftsliv

Övergripande mål

Målet bör vara att besökarna i Bengtarkilens naturreservat ska få känsla för hur en barrnaturskog kan se ut, där det också ingår myrar och tjärnar.

Information

En *informationstavla* bör sättas upp vid någon av parkeringsfickorna längs skogsbilvägen. Därifrån bör också en vandringsstig målas upp både på den östra och västra sidan av vägen.

Uppföljning

Länstyrelsen ansvarar för tillsynen av reservatet, informationstavlan och stigarna.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Beskrivning	Var	Vem	Finans
Gränsmålning Plan vandrstig	Barmark 01		Hela reservatet	Entreprenör	Vårdanslag
Infotavla, infobroschyr	År 02			Lst	Vårdanslag
Tillsyn av skötsel	Löpande		Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Tillsyn av föreskrifter	Löpande		Hela Reservatet	Lst	Vårdanslag
Uppföljning av kvalitetsmål	Enligt program för uppföljning av skyddad natur	-----	-----	Lst	→

Bilaga
Skötselplanekarta